

ENNAKKOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI			
Päätettävä asia:	Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut 1.1.2025 lukien		
Asiasta päättävä taho:	Aluevaltuusto		
Vastuuvalmistelijat:	Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimialuejohtaja Tuuli Ollila		
Muut valmisteluun osallistajat:	Palvelujohtajat Tarja Hallikainen, Erja Nevalainen, Helena Majoinen ja Johanna Turunen, (Tarja Hallikaisen sijaisena Kristiina Räsänen)		
Arvioinnin valmistuspäivämäärä:	18.10.2024, 21.10.2024		
Vaihtoehto 2, kuvaus			
NÄKÖKULMA VAIKUTUSTEN ARVIOINNILLE (sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä)	NYKYTILA ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 1 ++ / + / 0 / - / --	VAIHTOEHTO 2 ++ / + / 0 / - / --
Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen strategian toteutuminen (tarkentaminen tarvittaessa), arvioidaan aina jos päädytään tekemään ennakko vaikutusten arviointi Hyvinvointialueen strategia			
Arvot			
Toimintamme tarkoitus (visio)			
Toimintamme päämäärä (missio)			
Strategiset tavoitteet			
Ihminen / asukas / asiakas / potilas arvioidaan / ei arvioida			
Hyvinvointi, terveys ja terveyserot Onko päätöksen kohteena jokin tietty ihmisryhmä? Onko ryhmän sisällä jokin alaryhmä, jonka hyvinvointiin vaikutukset erityisesti kohdistuvat?	0 kohteena kaikki sosiaalipalvelua, lastensuojelua ja vammaispalveluita tarvitsevat asiakkaat		
Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo Miten vaikutukset kohdistuvat eri väestöryhmiin? mm. sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen, kieliryhmä jne.	0 eivät vaikuta eri väestöryhmiin eri tavoin, asiakasmaksua pitää alentaa tarvittaessa, koska korotukset kohdistuvat sosiaalipalveluiden osalta usein vähävaraisimpaan asiakasryhmään	- Asiakasmaksua pitää alentaa tarvittaessa, osa saattaa jättää palvelun hakematta korkeista hinnoista johtuen	
Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttamismahdollisuudet	ei vaikutuksia	- Voi vähentää vähävaraisten hakeutumista oikea-aikaisesti palveluihin "nostaa kynnystä hakeutua"	
Turvallisuus (mm. arjen turvallisuus, digitaalinen turvallisuus, tietoturva)	- turvaavien/ennaltaehkäisevien palveluiden käyttö voi vähentyä	- voi vähentää palvelujen käyttöä kohonneiden asiakasmaksujen takia ja hakautumista oikea-aikaisesti palveluihin	
Työllisyys ja toimeentulo	0 asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon, asiakasmaksua tulee alentaa tarvittaessa. Ateriamaksujen laskutustapa ei ole kannustava ja kuntouttava (kaikkien aterioiden ostaminen on halvempaa kuin jos itse pystyy huolehtimaan osasta ateriaista)	- asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon heikentävästi. Ateriamaksujen laskutustapa voi heikentää kuntoutustavoitteisiin pääsemistä.	
Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä digitaalinen esteettömyys	- Voi vähentää vähävaraisten hakeutumista oikea-aikaisesti palveluihin "nostaa kynnystä hakautua"	- Saavutettavuus voi heikentyä	
Liikkuminen ja liikunta (esim. minkälaisia vaikutuksia päätöksellä on asukkaiden liikkumiseen ja kulkutavan valintaan tai liikuntaa järjestävien toimijoiden toimintaedellytyksiin)	ei vaikutuksia	ei vaikutuksia	
Organisaatio ja henkilöstö arvioidaan / ei arvioida			
Muutokset johtamisjärjestelmään sekä toimivalta- ja vastuunjakomuutokset organisaatioissa	ei vaikutuksia	ei vaikutuksia	
Organisaation tehtävien määrä, laatu ja menettelytavat	0 tehdään laskelmia ja maksunalennuspäätöksiä,	- lisää viranomaisten tehtäviä, kun tehdään laskelmia ja maksualennuspäätöksiä, lisää viranomaisen harkintamäärää (huuololliset, yksilölliset ratkaisut)	
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus (esim. työtehtävien muutokset?)	ei vaikutuksia	- lisää viranomaistehtäviä liittyen mm. päätöksentekoon	
Henkilöstön työkyky, hyvinvointi, turvallisuus, osaaminen (esim. koulutustarpeet) ja yhdenvertaisuus	ei vaikutuksia	- voi lisätä koulutustarpeita, heikentää työkykyä (lisääntynyt työmäärä)	
Organisaation raportointi-, viestintä-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet sekä kielelliset velvollisuudet	ei vaikutuksia	- lisää asiakkaille päin viestintää mm. asiakasmaksujen muutoksista selkokielellä ja lisää tulkkipalvelun tarvetta	
Kumppanuudet arvioidaan / ei arvioida			
Kunnat			
Viranomaiset			
Järjestöt			
Tytäryritykset			
Inhouse-yritykset			
Muut yritykset (esim. palvelutuottajat)			
Oppilaitokset			
Seurakunnat			
Muut (mitkä?)			

Ympäristö		arvioidaan / ei arvioida	
Ilmasto ja hiilijalanjälki		- lisää tulostamista uusien päätösten kautta	
Ihmisten elinolot (fyysinen elinympäristö, asuinolot)		- - asiakas voi joutua etsimään halvempaa asumismuotoa, jos tukipalveluita ei haeta oikea-aikaisesti voi asiakas tarvita asumispalvelua aikaisemmin	
Ympäristön terveellisyys / hyvinvointivaikutukset, viihtyisyys ja turvallisuus, virkistyskäyttö			
Maaperä, vesistöt, luonnonvarat ja luonnon monimuotoisuus			
Maisema, kunta- tai kaupunkikuva ja kulttuuriperintö			
Rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne			
Jätteiden määrä, jätehuolto			
Varautuminen ja huoltovarmuus			

Talous ja elinvoima		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutus hyvinvointialueen talouteen ja sen kestävyYTEEN	- Voi nostaa kynnystä ennaltaehkäisevien palveluiden käyttöön jolloin raskaampia (kalliimpia) palveluita joudutaan ottamaan käyttöön aikaisemmin	+ lisää asiakasmaksutuottaja ja sitä kautta parantaa hva:n taloustilannetta	
Vaikutus eri väestöryhmien taloudelliseen asemaan	-- Kohdistuu erityisesti vähävaraiseen väestöryhmään	-- asiakasmaksut voivat vaikuttaa toimeentuloon heikentävästi, lisää köyhyyttä ja sairastavuus saattaa lisääntyä, kun ei hoideta itseään, ei osteta tarpeenmukaisia palveluja. Asiakasmaksukaton euromäärän pysyessä entisellään, se täytyy entistä useammalla ja nopeammin. Vähän palveluja käytävillä maksurasitus nousee, mutta paljon palveluja käytävillä pääsääntöisesti ei nouse. Maksukaton täyttymisen jälkeen sitä kerryttävät palvelut ovat maksuttomia (pl. lyhytaikainen laitoshoido, josta peritään alempi maksu kuin ennen maksukaton täyttymistä).	
Yritysten toimintamahdollisuudet ja niiden välinen kilpailu sekä markkinoiden toimivuus			
Alueen elinvoima (mm. vetovoima, houkuttelevuus, imago, pitovoima, muuttoliike, asuinrakenteen monipuolisuus)			
Tuottavuus (tuotos/panossuhde)			
Mitä panostuksella saadaan aikaan?			
Palvelutuotannon ja elinkeinorakenteen muutos			
Vammaiset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vammaisten näkökulmasta)		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen		0 ei ole vaikutusta palvelujen saatavuuteen, mutta saattaa vaikuttaa palvelujen kysyntään	
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen		- voi jossain tilanteissa jättää tarpeenmukaisia palveluja käyttämättä tai haetaan palveluja tarpeeseen nähden liian myöhään	
Vaikutukset vammaisten taloudelliseen asemaan		0 Maksujen alennus- ja maksujen poistokäytännöt turvaavat asiakkaiden taloudellisen tilanteen ja tarpeen mukaisten palvelujen käyttämisen. Lasten ja huoltajien maksujen osalta huomioidaan huolliset perusteet.	
Vanhukset (jos tarpeen tehdä tarkempi arviointi vanhusten näkökulmasta)		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen			
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan			
Lapset ja nuoret		arvioidaan / ei arvioida	
Vaikutukset palvelujen saatavuuteen			
Vaikutukset yksilölliseen palvelutarpeeseen			
Vaikutukset vanhusten taloudelliseen asemaan			
Tehdään laajempi lapsivaikutusten arviointi	ei	ei	
Tarvitaanko asiasta lausuntoja		tarpeeton poistetaan	
Hyvinvoinnin- ja terveydenedistämisen lautakunnalta	ei	ei	
Tulevaisuuslautakunnalta	ei	ei	
Turvallisuuden ja varautumisen lautakunnalta	ei	ei	
Lapsi- ja perheasianneuvostolta	kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	
Vammaisneuvostolta	kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	
Vanhusneuvostolta	kyllä	kyllä – lausunto liitetään valmisteluaineistoon	
Nuorisovaltuusto	ei	ei	
Muulta taholta tai toimielimeltä	ei	ei	

Erikseen arvioitavat asiat			
Liittykö asiaan hankinta	kyllä/ei	kyllä - hankintayksikön informointi, hankinnan aikataulun ja lainsäädännöllisten asioiden selvittäminen osana valmistelua	
Edellyttääkö asia investointia tai investointiin rinnastettavaa vuokra- tai leasingisopimusta	kyllä/ei	kyllä - taloushallinnan informointi ja investoinnin edellytysten selvittäminen investointiohjelmassa	
Asiasta tehty erillinen tarveselvitys	kyllä/ei		
Tarvitaanko erillinen riskien arviointi	kyllä/ei	kyllä - arvioidaan riskienhallinnan ohjetta soveltaen	
Johtopäätökset (lyhyt yhteenveto)			
Päätösten vaikutusten seurannasta päättäminen			